

Fara, posv. ečena sv. Lambertu.

Pravilno orientirana cerkev stoji na pohorskem obronku v n.v. 944m.

Viri in literatura: Avg. Stegenšek: Konjiška dekanija, Maribor, 1909.
Farna kronika.

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, kateri je na jugu prizidana enako visoka $3/8$ zaključena kapela, sledi enako visok in širok $3/8$ zaključeni presbiterij ter v južnem kotu med njim in kapelo prizidan prizmatičen zvonik. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe: sedlasta, strešasti, škrljeva; Zvonikova konkavno piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Je preprosta, pred nedavnim obnovljena. Je brez talnega in s preprostim venčnim zidcem. Fasada ima v osi ostro zašiljeni portal s posnetimi robovi na ajdovo zrno, nad njim zašiljeno okno s pp svetlobo, v čelu pa zašiljeno lino z pp svetlobo. Severna podložnica z vegastim ostentem dokazuje, da je bila ladja proti vzhodu podaljšana. Ima 2 ppu okni z pp svetlobo v vzhodnem delu ladje in presbiteriju, ki ima enako okno v južni steni, v zaključni pa okroglo lino. V južni steni ladje je zašiljeno okno z pp svetlobo ter vzdana spominska plošča Jurija Vodovnika iz l. 1900. Kapela ima v zapadni steni pp vhod, v obeh poševnicah pa 2 pp okni. Zvonik ima pp lesen vhod v vzhodni, ppu okno s pp svetlobo v južni steni, enojne ppu zvonove line, urni kazališči v zapadni in vzhodni steni ter raven profiliran venčni zidec.

Notranjščina: Tlak je marmornat, pevska empora lesena, ladjine stene nerazčlenjene, pokriva jo banja s 4 pari celih in parom polovičnih sosvodnic (a la Resnik). Slavolok je ppk. Presbiterij pokriva banja z 2 paroma

sosvodnic in 3- stranim zaključkom. V kapelo vodi ppk slavolok. Je zelo široka ter pokrita z banjo s parom sosvodnic in 3-stranim zaključkom. V zvonico-zakristijo vodi iz presbiterija pp vhod, ima marmornat tlak in križni obok. Notranjščino krasijo freske Andreja Pavliča iz Buč, učenca Tomaža Fantonija, iz l. 1892. Freske so figuralno-dekorativnega značaja.

Oprava: Glavni oltar v baročni tradiciji je delo Jožefa Vrenka iz leta 1841. Stranski oltar je delo Andreja Spilerja iz l. 1864.

Marijin oltar v kapeli je kvalitetnejši od prejšnjih dveh. Ima sarkofagasto menzo, prostorno zelo razgiban podstavek, nastavek z 2 paroma stebrov in parom pilastrov ter ogredjem, ki se v sredini usključuje, daleč nazaj ter zgoraj zaključuje z nekakim baldahinom. V sredini oltarja plava na oblakih Immaculata v baročnem kontrapostu, med stebri stojita Joahim in Ana, Obhodna loka kronata vazi s cvetjem, tabernakelj pa je iz l. 1865, ko so oltar obnovili. Oltar je baročen, verjetno že iz 2. pol. 18. stol. Prižnica 5/8 tlorisa je baročno delo iz začetka 18. stol. Ograjo poživljajo stebriči, vmes pa stoje 4 evangelisti na konsolah, nošenih od angelskih glav. Polja zaključuje akantova ornamentika. Baldahin enakega tlorisa poživljajo lambrekini in 4 putti.

Križev pot pp formata, o. pl., je dobro ohranjeno, toda močno pofirnežano delo 18. stol.

Oprema: Na slavoloku sta kipa Uršule in Antona Puščavnika, ki je delo Andreja Pavliča. V zakristiji je eden čolničkov rokokojski. Vse ostalo je bp.

Zvonik: V njem visi zvon, ki ima zgoraj napis: FRANZ KEISSER IN CILLI HAT MICH GEGOSSEN 1723, je zelo bogato baročno ornamentiran ter okešen s 4 reliefi:

Deizisna skupina, Miklavž, Immaculata in Marija z Jezusom. Zvonik je prizidek k presbiteriju.

Podstrešje: Vsi oboki so kameniti. Zapadna polovica ladje je bila prvotno ravno krita, kar dokazuje omet, ki se vidi iznad obokov. Kot dokazuje belež na kapelinem podstrešju, sta ladja in zvonik starejša od nje, a zvonik mlajši od presbiterija.

Resume: Cerkev se prvič omenja že l. 1313., vendar od te stavbe ni ničesar ohranjenega. Najstarejši del sedanje cerkve je zapadni del ladje do začetka kapelinega slavoloka, ki je bil ravno krit. Je iz 15. stol. V začetku 18. stol. so prizidali vzhodni del ladje in presbiterij ter vse skupaj obokali. Kasneje, mogoče l. 1723. so prizidali zvonik in končno l. 1834. Marijino kapelo. O opravi je bilo že prej govora.

Okolica je bp.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Četrť ure pod farno cerkvijo proti Vitanju je v Rozmanovi kapeli viden rimski pp marmornati nagrobnik z napisom: SILVANUS/ IANTUMARI F/ E SUCCESSA CO/ V. F. S. E. S. IUNIA F/ AN X, ki je bil najden leta 1856 pred hišo.

Preč šolo je postavljen spomenik domačinu, znanemu pesniku Juriju Vodovniku, ob priliki 100 letnice njegove smrti l. 1958.

Opombe:

J. Curk : Celjska topografija (Konjice), rkp. str. 20, 20', (zapiski 1959).